

דף סיכום בחינה**מזהה בחינה: 001000276779 מזהה סטודנט: 364224****שם קורס: דיני עונשין**

מספר שאלה	הערה	ניקוד מירבי	ציון
1	תשובה יפה!	65.00	63.00
2	תשומת ליבך להערות שניתנו ולפתרון שפורסם	20.00	14.00
3		15.00	15.00
4		1.00	

0

ציון בחינה סופי : 94.00

הבחינה הבודקה בעמודים הבאים

*** לתשומת לבך, במידה וההערות מופיעות ב "ג'יבריש" יש להוריד את הקובץ למחשב ולפתוח ב - reader acrobat ***

דיני עונשין

פרופ' הדר דנציג-רוזנברג

צוות ההוראה: עו"ד מאיה ברעם, אור תמר, שיר שפירא, קריסטי אלפקס, תמר בורשטיין

מס' קורס: 849910402

בחינה מועד א', סמסטר ב' 2024 תשפ"ד

משך הבחינה: כשעתיים

ראשית ננתח את העבירה:

ההורג - התנהגות + תוצאה, חיה הניתנת להיגנב- נסיבה, הכוונה לגנוב את העור או את הגופה או חלק מהם- יסוד נפשי מטרה.

מדובר בעבירת מטרה תוצאתית.

אחריותו של אלכס-

אלכס קטין מתחת לגיל 12, ולכן אין לו אחריות פלילית.

אחריותו של אלברט-

יסוד עובדתי:

נציין כי היסוד העובדתי בעבירה לא התקיים, אלכס נתפס לפני שהצליח לבצע אותו ולכן מדובר בעבירת ניסיון.

בעניין הנסיבות- קוף היא חיה הניתנת להיגנב.

קעת נבחן האם אלברט יצא ממתחם הכנה בהתאם למבחנים:

מבחן הצעד האפקטיבי- האם אלברט ביצע מעשה שלולא הפרעה היה מוביל באופן טבעי לשרשרת אירועים שבה העבירה הייתה מתבצעת? אלברט נכנס לגן החיות מצוייד בכל הכלים הנדרשים לצורך השלמת העבירה, אני סבור שברגע שאלברט נכנס לגן החיות הוא ביצע את הצעד האפקטיבי.

מבחן הקרבה הגרמני- כמה אלברט היה קרוב לתחילת הביצוע הטיפוסי של העבירה? ניתן לטעון שביצוע טיפוסי של עבירה של גניבת חיה מגן חיות מתחיל עם כניסתו של הגנב לגן החיות כאשר הוא מחזיק ציוד שמאפשר לו לבצע את העבירה, לכן אלברט עומד גם במבחן זה.

מבחן הסרט האילם- אילו היינו צופים בסרט אילם ובסרט היו נראים גנבים מתגנבים בלילה לגן חיות, לאחר שהצטיידו ברעל לקופים וכלוב, היה ניתן לומר באופן חד משמעי שהם מתכננים לבצע עבירה של גניבת חיה.

מבחן הקרבה האנגלי- כמות ואיכות הפעולות הנותרות לצורך השלמת העבירה. נראה שלא בטוח שאלברט עומד במבחן זה עדיין נשארו לו מספר פעולות באיכות די גבוהה לצורך השלמת העבירה. חדירה למתחם הקופים, פיתוי הקוף להיכנס לכלוב או הכנסתו בכוח לכלוב, הרעלת הקוף, והסתלקות מגן החיות כאשר הקוף בידי.

אלברט עומד ברוב המבחנים של המעבר ממתחם ההכנה למתחם הניסיון לכן נקבע שהוא נכנס למתחם הניסיון וניתן להמשיך בבחינת העבירה.

יסוד נפשי:

יש להראות יסוד נפשי כפול של אלברט, גם המטרה להשלים את העבירה וגם היסוד הנפשי הקבוע בעבירה.

מודעות ליסודות העבירה לפי ס' 19- אלברט היה מודע לכך שהוא מתכנן לגנוב חיה הניתנת להיגנב. בעניין אפשרות גרימת התוצאות- אלכס תכנן להשתמש בעור הקוף כדי להכין ממנו תיק לאשתו, כך שהיה ברור שהוא מתכוון להרוג את הקוף.

כיוון שמדובר בעבירת מטרה תוצאתית לפי ברק בביטון נגד סולטן ניתן להחיל באופן גורף את הלכת הצפיות כדי להוכיח מטרה.

בעניין יסוד המטרה שבעבירה- אלברט התכוון לפייס את אשתו באמצעות הפתעתה עם תיק מעור של חיה נדירה, מכך ניתן לקבוע שהוא התכוון לשחוט את הקופים עבור העור שלהם. אלברט מקיים את יסוד המטרה בעבירה.

בעניין המטרה לבצע את העבירה כפי שנדרש בהוכחת ניסיון- דנו כבר לעיל בנוגע למטרה של אלברט, הייתה לו כוונה לבצע את העבירה כדי לגנוב את עור הקופים.

אחריותה של רותם-

רותם הטתה את הכף מבחינת אלברט בעניין ביצוע העבירה לאחר שהתייעץ איתה.

האם רותם היא משדלת או מסייעת רוחנית של אלברט?

יסוד עובדתי-

לפי ס' 30 משדל הוא מי שבאמצעות שכנוע או הפעלת לחץ הביא אדם אחר לידי ביצוע עבירה.

קיומו של משדל- אלברט היה המשדל

ביצוע פעולת שידול- רותם שכנעה את אלברט שזה רעיון טוב לגנוב קופים מגן החיות כדי לגנוב את עורם.

ביצוע העבירה על ידי המשדל- כפי שהראנו אלברט ביצע ניסיון ולא השלים את העבירה. לכן רותם תהיה משדלת לניסיון.

✓ קשר סיבתי בין השידול לבין הביצוע- אלמלא רותם היה מטה את הכף בליבו של אלברט בעניין גניבת הקופים הוא לא היה עושה זאת.

יסוד נפשי-

✓ מודעות לקיומו של משודל שצריך שידול- רותם היה מודעת לכך שאלברט מתלבט בינו לבין עצמו בעניין ביצוע העבירה כיוון שהוא שיתף אותה במחשבה הזאת ומיד ביטל אותה. היה ניכר שאלברט מהוסס בעניין ביצוע העבירה וצריך משהו שידחוף אותו כדי לעשות זאת.

✓ מודעות לטיב השידול- רותם היה מודעת לכך שהיא מעודדת את אלברט לבצע עבירה, היא אמרה לאלברט שהוא מסוגל לעשות זאת מבלי להיתפס. בנוסף רותם אמרה ששלום הבית של אלכס הוא מטרה נעלה כך שכדאי לו לבצע עבירה כדי לשמור עליו. היה על רותם לצפות בוודאות קרובה שעידוד מהסוג הזה יביא את אלברט לביצוע העבירה.

רותם היא משדלת לניסיון עבירה.

סעיף ב

✓ כעת אלכס ואלברט לא נתפסו והגיעו עד כלוב הקופים. אלכס עדיין בן 11 כך שאין לו אחריות פלילית.

✓ בעניין אלברט, הוא עדיין ביצע ניסיון, כפי שהראנו בסעיף א הוא ביצע ניסיון, בסעיף ב הוא לא נתפס והמשיך להתקדם בתוך גן החיות כך שהוא רק התקדם בתוך מתחם הניסיון. הוא טרם השלים את העבירה כך שהוא עדיין בשלב הניסיון.

✓ האם עומד לאלברט פטור עקב חרטה? ראשית נציין שמדובר בטענת הגנה שאלברט עצמו צריך ליזום את הטענה שלה, כך שנטל ההוכחה הוא עליו.

✓ מחפץ ליבו בלבד- לפי הלכת מסראווה יש צורך בחרטה מוסרית של מבצע העבירה כדי שיעמוד בתנאי זה. ידוע שאלברט חש רגשות אשם בעניין עשיית העבירה מרגע ששמע את ההסכת על הקופים. וכאשר הוא כבר הגיע לכלוב הקופים והיה כפסע מהשלמת העבירה ופיוס אשתו באמצעות עור הקופים שהוא התכוון להשיג, הוא חדל מהמעשה. אלכס עשה זאת כיוון שהוא חש חרטה מוסרית בעניין המעשה הוא התכוון לבצע, והוא לא רצה להרע לקופים.

✓ חדל מעשיית המעשה- אלכס עצר את המעשה בעת שהיה קרוב מאוד להשלמת העבירה. הוא כבר היה בכלוב הקופים ונשאר לו מעט צעדים כדי להשים את העבירה אך הוא חדל מעשייתה.

בעניין רותם-

✓ רותם עדיין ביצעה שידול. אך לבסוף אלברט לא ביצעה את העבירה בגלל שהתחרט. האם רותם ביצעה ניסיון לשידול או שידול לניסיון? מדובר בצורת אחריות שנגזרת מביצוע העבירה העיקרית, בגלל שאלברט ביצעה ניסיון אך חדל באמצע המעשה, רותם עדיין תיחשב משדלת לניסיון ולא יעמוד לה פטור כפי שעומד לאלברט. אילו אלברט לא היה מתחיל לנסות לבצע את העבירה רותם הייתה מואשמת בניסיון לשידול.

63

(1)

תשובה יפה!

א.

מי שפעל ברשלנות לא היה מודע לכך שהוא פוגע בערך חברתי מוגן, ולא היה לו את הרצון לעשות כן. לכן עקרון האשמה לא קיים אצל הרשלן.

לא קיימת אנטי חברתיות ומסוכנות אצל הרשלן, הוא פגע בערך המוגן מתוך חוסר מודעות ולא מתוך כוונה או אדישות.

ב.

הרשלן אמנם לא היה מודע לאחד מהנסיבות שבעבירה ולכן ניתן לטעון שלא התכוון לפגוע בערך החברתי המוגן. אבל אנחנו מעוניינים שהרשלן כן יהיה מודע לרכיבי העבירה ויזהר לא לפגוע בערכים חברתיים מוגנים. לכן אם נפליל את הרשלן, אחרים יזהרו יותר.

ג.

היתרון הוא שניתן להאשים עבריינים בעבירות שהולמות בצורה יותר טובה את הפגיעה שלהם בערך המוגן. אם הרשלן ומי שהתכוון לפגוע בערך המוגן היו מואשמים באותה עבירה היה נעשה מעין אי צדק. כי אחד פגע בערך המוגן מתוך כוונה ואנטי חברתיות, והשני פגע בערך המוגן מתוך חוסר מודעות ולא בגלל אנטי חברתיות. לכן יש צורך להאשים את השניים בעבירות שונות כדי להפריד ביניהם כאנשים עם מסוכנות ואנטי חברתיות שונה.

ד.

במשפט הגרמני הרשלנות נבחנת באופן סובייקטיבי כלפי הנאשם המסוים. כלומר הנאשם נבחן על פי תכונותיו ונסיבות חייו, ונשאלת השאלה האם הוא יכול להיות מודע לרכיבי העבירה שנפגעו. לעומת זאת במשפט הישראלי הרשלנות היא יותר אובייקטיבית, הרשלן נבחן לפי "אדם סביר בנסיבות העניין" כלומר המשפט יוצר דמות אובייקטיבית של אדם סביר לצורך בחינת יכולת המודעות לרכיבי העבירה. האדם הסביר במשפט הישראלי כן משתנה בין מקרים, הוא יכול להיות שוטר סביר או רופא סביר או עולה חדש מאתיופיה סביר, אך הוא לעולם לא הרשלן בעצמו כפי שהוא במשפט הגרמני.

14

(2)

**תשומת ליבך
להערות שניתנו
ולפתרון
שפורסם**

א.

כל הדוגמות האלו מייצגות נסיונות בלתי צליחים.

ב.

הדוגמה הראשונה מייצגת ניסיון בלתי צליח עובדתית, הקורבן כבר היה מת כך שעובדתית לא היה ניתן להרוג אותו. הדוגמה השנייה מייצגת ניסיון בלתי צליח משפטית, לא היה איסור לעשן במקום הזה כך שעישון שם לא יכול להוות עבירה. הדוגמה השלישית היא ניסיון אבסורדי, במציאות שאנו חיים בה כישוף לא יכול להרוג אדם.

ג.

דוגמה הראשונה- ניתן להטיל אחריות לפי סעיף 26. הסעיף קובע שאם הנסיון היה בלתי צליח עובדתית, בגלל שהנסיבות העובדתיות לא מאפשרות את ביצוע העבירה, עדיין ניתן להפיל בגין ניסיון. הרציונל מאחורי זה הוא שהמסוכנות של האדם עדיין גבוהה, האדם עדיין עשוי לנסות לבצע עבירות נוספות בנסיבות אחרות ואולי אף להצליח, יש בו אנטי חברתיות.

דוגמה שניה- ניסיון בלתי צליח משפטי לא ניתן להפיל. הדבר נובע מעקרון החוקיות, אם אין חוק שאוסר את ביצוע הפעולה, המנסה לא עבר עבירה בפועל ולכן לא ניתן להרשיע אותו בעבירה שלא עבר או לא קיימת. אם אדם מאוד ירצה לבצע עבירה אך לא יעבור אותה בפועל כיוון שהיא לא קיימת הוא לא עשה מעשה לא חוקי ולא ניתן להפילו.

דוגמה שלישית- סעיף 26 לא מבדיל בין ניסיון אבסורדי לבין ניסיון בלתי צליח עובדתית, לכן באופן תיאורטי בלבד ניתן להרשיע ניסיון אבסורדי. בפועל הדין הפלילי לא מרשיע בגין כאלו נסיונות בגלל המחשבה שאנשים שמנסים לבצע עבירות באמצעים שבאופן אובייקטיבי לא יכולים להזיק, הם אנשים שלדין הפלילי אין אפשרות להרתיע. אדם שבאמת מאמין שהוא מסוגל להרוג אדם אחר באמצעות כישוף הוא לא אדם נורמטיבי והדין הפלילי לא מעוניין להתעסק איתו.

15
(3)

אלכס ואלברט זה שמות מאוד דומים וזה מבלבל. להבא ככה..